

Kommuner for folks behov - tid for systemendring (enstemmig)

Et velutviklet lokaldemokrati er et viktig ideal og dessuten en metode for å skape god og rettferdig velferd i landets kommuner og regioner. Demokrati handler om makt, rettigheter, deltakelse og påvirkning. Lokaldemokrati handler om at folk skal ha en reell innflytelse på egen hverdag. Det er viktig at innbyggerne påvirker gjennom valg, innsyn og åpenhet, initiativrett, nye kommunikasjonsformer og bruk av lokale folkeavstemninger.

Det må være de folkevalgte som tar lokale og regionale avgjørelser om velferd og samfunnsutvikling. Disse må ikke overprøves av utstrakt bruk av statlige pålegg, overdreven øremerking og detaljbeskrivelser, verken av sentral eller regional stat. Et reelt lokalt demokrati må ha aksept for større variasjon i løsninger mellom kommunene.

Det er derfor behov for systemendringer mellom staten og kommunesektoren som fremmer det lokale selvstyret:

- De lokale folkevalgte må få tilbake reell makt over utviklingen av velferdstjenestene ved at Storting og Regjering viser i handling at de har tillit til lokal kompetanse og lokalt skjønn.
- Folks rett til lokalt og regionalt selvstyre anerkjennes gjennom en grunnlovsfesting.
- Kommuner og regioner må gjøres robuste nok, både mht. oppgaver og struktur, til å ta ansvar for bredere oppgaver gjennom overføring av makt og ansvar fra staten.
- Oppgaver som krever utøvelse av lokalt/regionalt politisk skjønn, skal legges til folkevalgt organ.
- Fylkesmannen skal som klageinstans drive legalitetskontroll, ikke utøve skjønn.
- Nærhetsprinsippet må legges til grunn når oppgavefordelingen mellom stat og kommune gjennomgås.

KS har selv tatt ansvar for å tilrettelegge for at kommuner og fylkeskommuner diskuterer framtidig oppgaver og struktur sett i lys av større selvstendighet og mindre statlig styring, standardisering og kontroll.

Lokal økonomi er en forutsetning for lokalt demokrati. Norge beskrives av og til som en rik stat med fattige kommuner. Norske kommuner er ikke fattige, men det er stor ubalanse mellom statens finansielle handlingsrom og kommunenes muligheter til å løse de oppgavene Stortinget har pålagt dem.

Landstinget går derfor inn for at :

- Det utvikles et mer rettferdig inntektssystem som gir sterkere incentiver til lokalt ansvar og myndighet.
- En større andel av verdiskapingen og skatteinntektene beholdes i kommunene.
- Pålagte reformer må finansieres fullt ut.
- Det gjennomføres en økonomisk opplegg over 3 år for å rette opp underbalansen som har utviklet seg i kommunesektoren.

Landstinget er tilfreds med at det er etablert en permanent konsultasjonsordning mellom kommunesektoren og staten. Dette samspillet må videreutvikles fra samtaler og konsultasjoner til mer forpliktende avtaler, som gir kommuner og fylkeskommuner større kontroll over egne inn-tekter, utgifter og lokale prioriteringer.

- Staten må gjennom avtale påta seg et ansvar for å sikre forutsigbarhet for kommunesektoren.
- Sektorvise kvalitetsavtaler må inngås på andre områder etter eksempel fra avtalene innenfor pleie- og omsorg og utdanning.
- Tempoet i regelforenkling, deregulering og desentralisering må økes gjennom et forpliktende

partnerskap mellom kommune og stat.